

Μέσο: .....ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ημ. Έκδοσης: ...21/06/2025 Ημ. Αποδελτίωσης: ...21/06/2025

Σελίδα: .....4



## Με πολλά στελέχη της Ν.Δ. τα γενέθλια της Ομάδας Αλήθειας

**Τα 13α γενέθλιά της**, από την ημέρα που ιδρύθηκε, γιόρτασε η Ομάδα Αλήθειας στην αίθουσα VIP του ΟΑΚΑ το βράδυ της Πέμπτης. Παρά το γεγονός πως η γνωστή ομάδα βρέθηκε τελευταία στο επίκεντρο της κριτικής της αντιπολίτευσης για τον τρόπο με τον οποίο χρηματοδοτούνται οι δημιουργίες της και το ποια είναι η σχέση της τελικά με την κυβέρνηση, αυτό δεν εμπόδισε κυβερνητικά στελέχη, προεξάρχοντος του κυβερνητικού εκπροσώπου Παύλου Μαρινάκη που ήταν και ομιλητής, υπουργούς και βουλευτές να δώσουν το «παρών». Μεταξύ άλλων στο ΟΑΚΑ βρέθηκαν και ο Αδωνις Γεωργιάδης, που ήταν ομιλητής της εκδήλωσης, και ο δημοσιογράφος Άρης Πορτοσάλτε.

Στο κάλεσμα των δύο ιδρυτών της ομάδας, του Κίμωνα Μπένου και του Κώστα Δογάνη, ανταποκρίθηκαν ακόμη οι Νίκος Παπαθανάσης, Θάνος Πλεύρης, Χρήστος Σταϊκούρας, Δημήτρης Μαρκόπουλος, Στέλιος Πέτσας, Νότης Μηταράκης, Ανδρέας Νικολακόπουλος, Χρήστος Μπουκώρος, Φρέντης Μπελέρης, ο πρώην γενικός γραμματέας του πρωθυπουργού Γρηγόρης Δημητριάδης, καθώς και οι Νίκος Ρωμανός, Αλεξάνδρα Σδούκου, Μίνα Σκόνδρα, Γιώργος Πατούλης και Ματίνα Παγώνη, αλλά και πολύς κόσμος, ο οποίος σύμφωνα με τις εκτιμήσεις ξεπέρασε τα 1.500 άτομα.

Οι περισσότεροι που έδωσαν το «παρών» προέβησαν σε δημόσιες αναρτήσεις συγχαίροντας την Ομάδα Αλήθειας γι' αυτή την 13 ετών πορεία της, η οποία ξεκίνησε επί Αντώνη Σαμαρά, και έκαναν λόγο για δύο πρόσωπα τα οποία αγωνίζονται για να αναδεικνύουν τις αντιφάσεις της αντιπολίτευσης, θυμίζοντας τι έλεγε κάποιος σε παλαιότερο χρόνο και τι μετά. Χαρακτηριστική είναι η φράση του κυβερνητικού εκπροσώπου πως «θέλουμε περισσότερες Ομάδες Αλήθειας» συγχαίροντάς τους για την προσπάθεια και τονίζοντας πως «ο τρόπος που κινείται η Ομάδα Αλήθειας, το

επιχείρημα δηλαδή, και η τεκμηρίωση, είναι αυτό που θέλουν οι νέοι άνθρωποι, που πιστέψτε με είναι πολύ περισσότεροι από αυτές τις μειοψηφίες που φωνάζουν». Η επιλογή, πάντως, τόσων κυβερνητικών στελεχών να πάνε στην εκδήλωση δείχνει και κάτι ακόμη: ούτε η κυβέρνηση ούτε οι συντελεστές της Ομάδας Αλήθειας κρύβουν την ιδεολογική ταύτιση και την κοινή πολιτική καταγωγή, κάτι που τόνισε και ο Αδωνις Γεωργιάδης, και θέλησαν αυτό να το «επισημοποιήσουν» με μια δημόσια εκδήλωση, καθώς όπως αναφέρουν «δεν έχουν

**Μεταξύ των ομιλητών στην εκδήλωση ο Παύλος Μαρινάκης – Κριτική από Χαριλάου Τρικούπη και Κουμουνδούρου.**

κάτι να κρύψουν» από τη μεταξύ τους σχέση.

Ο ΣΥΡΙΖΑ, πάντως, δεν άφησε ασχολίαστο το γεγονός κάνοντας λόγο για «μια θερινή σύναξη του απαυγάσματος της Ν.Δ. με επιδόσεις ολυμπιακού επιπέδου στην κατασπατάληση του δημοσίου χρήματος» και καταλήγοντας πως «ελπίζουμε να είδε τη γιορτή η Εισαγγελία Πρωτοδικών Αθηνών που ελέγχει την υπόθεση του σκανδάλου “Blue Skies”». Δύο ημέρες νωρίτερα, πάντως, και το ΠΑΣΟΚ είχε ασχοληθεί με την Ομάδα Αλήθειας, με αφορμή δημοσίευμα που έλεγε πως ήταν έμμισθα κομματικά στελέχη. «Οι δήθεν ανεξάρτητοι ιδεολόγοι που εργάζονταν στην ελεύθερη αγορά, όπως τους παρουσιάζει ο κυβερνητικός εκπρόσωπος, ήταν έμμισθα κομματικά στελέχη. Η εκκωφαντική διάψευση επαναφέρει τα ερωτήματα για τη σχέση της Ομάδας Αλήθειας», τόνιζαν χαρακτηριστικά στη Χαριλάου Τρικούπη.

ΣΤΑΥΡΟΣ Γ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ

### 3. ΤΟ « ΒΡΑΧΙΟΛΑΚΙ » ΜΕΙΩΝΕΙ ΤΗΝ ΑΝΑΜΟΝΗ ΣΤΑ ΕΠΕΙΓΟΝΤΑ

Μέσο: . . . . . ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ημ. Έκδοσης: . . . 21/06/2025 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 21/06/2025

Σελίδα: . . . . . 1



# Το «βραχιολάκι» μειώνει την αναμονή στα Επείγοντα

*Τα στοιχεία από τον Ευαγγελισμό*

**Σύμφωνα** με στοιχεία που παρουσιάζει η «Κ», στις εννέα γενικές εφημερίες του Ευαγγελισμού το διάστημα από 15 Μαΐου έως 16 Ιουνίου, κατά μέσον όρο 700 ασθενείς προσήλθαν ανά εφημερία στο νοσοκομείο, με τον μέσο χρόνο παραμονής στα Τμήματα Επειγόντων Περιστατικών να κυμαίνεται από 5 ώρες και 22 λεπτά έως περίπου 6 ώρες (5:59) στην εφημερία στις 8/6, οπότε αν εξυπηρετήθη-

καν 1.020 ασθενείς. Τα πρώτα αποτελέσματα από το νέο ηλεκτρονικό σύστημα ικνηλάτησης των ασθενών στα ΤΕΠ κρίνονται θετικά, καθώς ο Ευαγγελισμός στην αρχή του χρόνου είχε μέσο όρο αναμονής που έφθανε μέχρι τις 9 ώρες. Η παρακολούθηση της κίνησης σε πραγματικό χρόνο επιτρέπει διορθωτικές παρεμβάσεις για ταχύτερη εξυπηρέτηση των περιστατικών. **Σελ. 6**

### 3. ΤΟ « ΒΡΑΧΙΟΛΑΚΙ » ΜΕΙΩΝΕΙ ΤΗΝ ΑΝΑΜΟΝΗ ΣΤΑ ΕΠΕΙΓΟΝΤΑ

Μέσο: .....ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ημ. Έκδοσης: ...21/06/2025 Ημ. Αποδελτίωσης: ...21/06/2025

Σελίδα: .....6



## Πόσο βοήθησε το «βραχιολάκι»

Τα πρώτα θετικά αποτελέσματα της ικνηλάτησης ασθενών στον Ευαγγελισμό

### 3. ΤΟ « ΒΡΑΧΙΟΛΑΚΙ » ΜΕΙΩΝΕΙ ΤΗΝ ΑΝΑΜΟΝΗ ΣΤΑ ΕΠΕΙΓΟΝΤΑ

Μέσο: .....ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ημ. Έκδοσης: ...21/06/2025 Ημ. Αποδελτίωσης: ...21/06/2025

Σελίδα: .....6



Της ΠΕΝΝΥΣ ΜΠΟΥΛΟΥΤΖΑ

**Ευαγγελισμός**, γενική εφημερία Παρασκευής 23ης Μαΐου, 2.30 μετά τα μεσάνυχτα. Μία 50χρονη εισέρχεται στα Επείγοντα με σοβαρή δύσπνοια. Στην είσοδο των ΤΕΠ μία γυναίκα της ασφάλειας του νοσοκομείου της δίνει ένα χαρτί που φέρει τον αριθμό 542 και ένα QRCode. Το χαρτί προήλθε από ένα ειδικό εκδοτήριο που βρίσκεται στην είσοδο των ΤΕΠ, το οποίο όμως η γυναίκα λόγω της κατάστασής της ούτε που πρόσεξε.

Στον διάδρομο των ΤΕΠ η κίνηση είναι μέτρια. Το μεγάλο «κύμα» για τα επείγοντα έχει περάσει και τη συγκεκριμένη ώρα τα περισσότερα περιστατικά εξετάζονται. Η 50χρονη κατευθύνεται στη γραμματεία - γραφείο κίνησης όπου παραλαμβάνει ένα βραχιολάκι στο οποίο ο υπάλληλος έχει κολλήσει το χαρτί με τον αριθμό και το QRCode.

Η ασθενής 542 έχει πλέον καταγραφεί στο σύστημα. Από εκεί κατευθύνεται στο γραφείο διαλογής. Όλα αυτά γίνονται σε διάστημα λεπτών. Λόγω της σοβαρής αναπνευστικής ανεπάρκειας και του ιστορικού της -λαμβάνει θεραπεία για σοβαρό πρόβλημα υγείας-, χαρακτηρίζεται από τους γιατρούς της διαλογής ως επείγον περιστατικό. Μέσα σε ελάχιστο χρόνο έχει έρθει τραυματιοφορέας και μεταφέρεται στο πνευμονολογικό ιατρείο. Γεμάτο. Εκεί αναλαμβάνουν οι εφημερεύοντες γιατροί: παροχή οξυγόνου, λήψη ιστορικού, κλινική εξέταση, αιμοληψία και παραπομπή για εξετάσεις. Αρχικά ακτινο-

γραφία και υπέρηχος για το ενδεχόμενο πνευμονικής εμβολής. Περιμένοντας έξω από τα απεικονιστικά εργαστήρια όπου μεταφέρθηκε με φορείο -πάντα με μάσκα οξυγόνου- ρωτάει στη γραμματεία για τη σειρά της. Ο υπάλληλος αφού συμβουλευτηκε τον υπολογιστή του, της λέει ότι ήταν η επόμενη για εξετάσεις. Μετά τις εξετάσεις, πίσω στο πνευμονολογικό ιατρείο. Αργότερα θα χρειαζόταν και μία αξονική θώρακος. Επιστροφή στο πνευμονολογικό ιατρείο και αναμονή για τη γνωμάτευση της αξονικής. Μία ώρα μετά,

**Με την παρακολούθηση της κίνησης στα Επείγοντα σε πραγματικό χρόνο γίνονται διορθωτικές παρεμβάσεις για ταχύτερη εξυπηρέτηση των περιστατικών.**

οι γιατροί ενημερώνουν ότι πιθανόν πρόκειται για πνευμονίτιδα και ζητούν την εισαγωγή της ασθενούς στην κλινική για περαιτέρω διερεύνηση και αντιμετώπιση της αναπνευστικής ανεπάρκειας. Περαιτέρω αναμονή μιας - μιάμισης ώρας έως ότου η ασθενής μεταφερθεί σε θάλαμο νοσηλείας. Πεντέμιση ώρες μετά την ώρα που έφτασε στα ΤΕΠ του Ευαγγελισμού, η 50χρονη νοσηλεύεται σε θάλαμο της Πνευμονολογικής Κλινικής.

Κατά τη συγκεκριμένη εφημερία, στα ΤΕΠ του Ευαγγελισμού προσήλθαν 625 ασθενείς και ο μέσος χρόνος παραμο-

νής τους εκεί μετρήθηκε στις 5 ώρες και 22 λεπτά. Και αυτός είναι -πάνω-κάτω- πλέον ο μέσος όρος αναμονής στις εφημερίες του Ευαγγελισμού, βάσει των στοιχείων που αντλούνται από το νέο ηλεκτρονικό σύστημα ικνηλάτησης, των ασθενών στα ΤΕΠ που έχει τεθεί σε εφαρμογή στον Ευαγγελισμό από τα μέσα Μαΐου και επιτρέπει την αντικειμενική καταγραφή της κίνησης στα ΤΕΠ και την παρακολούθησή της σε πραγματικό χρόνο, ώστε να γίνονται διορθωτικές παρεμβάσεις όπου απαιτείται για την πιο γρήγορη εξυπηρέτηση των περιστατικών.

Σύμφωνα με στοιχεία που παρουσιάζει η «Κ», στις εννέα γενικές εφημερίες του Ευαγγελισμού το διάστημα από 15 Μαΐου έως 16 Ιουνίου, κατά μέσον όρο 700 ασθενείς προσήλθαν ανά εφημερία στο νοσοκομείο με τον μέσο χρόνο παραμονής στα ΤΕΠ να κυμαίνεται από 5 ώρες και 22 λεπτά, έως τις περίπου 6 ώρες (5:59) στην εφημερία της 8ης/6ου, οπότε αν εξυπηρετήθηκαν 1.020 ασθενείς. Τα περισσότερα περιστατικά ήταν χειρουργικά (12%) και ορθοπεδικά (12%) και ακολουθούν τα παθολογικά (10%), που δεν χρειάστηκε να κάνουν κάτι περισσότερο από εξετάσεις όπως ακτινογραφίες (10%) και υπέρηχο (8%) και τα ωτορινολαρυγγολογικά (7%). Το 5% των περιστατικών ήταν πνευμονολογικά (ουρολογικά και νευρολογικά επίσης 5%) και το 4% καρδιολογικά. Το 12% των περιστατικών χαρακτηρίστηκε κόκκινο, δηλαδή πολύ σοβαρό με κίνδυνο ζωής, το

22% επείγον, το 56% μεσαίας βαρύτητας, το 7% ήπιας βαρύτητας και το 3% μη επείγον.

«Βαρίδι» διαχρονικά για κάθε ηγεσία του υπουργείου Υγείας είναι ο μεγάλος χρόνος αναμονής των πολιτών στα ΤΕΠ, που για μέτριας βαρύτητας περιστατικά και σε δύσκολες γενικές εφημερίες μεγάλων νοσοκομείων μπορεί να φτάσει -και σε ορισμένες περιπτώσεις να ξεπεράσει- στις 8 ώρες. Πηγές του υπουργείου Υγείας ανέφεραν στην «Κ» την ικανοποίησή τους για τα αποτελέσματα του νέου συστήματος σε τόσο σύντομο χρονικό διάστημα, σημειώνοντας ότι είναι καλύτερα από τις προσδοκίες τους. Ο υπουργός Υγείας Αδωνις Γεωργιάδης δήλωσε πρόσφατα ότι «ο Ευαγγελισμός στην αρχή του χρόνου είχε μέσο όρο αναμονής 9 ώρες. Τώρα με το βραχιολάκι είμαστε στις 5,5 ώρες».

#### Και σε άλλα νοσοκομεία

Το σύστημα ικνηλάτησης που ακόμα διανύει την πιλοτική του φάση, είναι ένα από τα μέτρα που εφαρμόζονται στο πλαίσιο της μείωσης του χρόνου αναμονής στις εφημερίες των νοσοκομείων της Αττικής, με τον στόχο που έχει τεθεί να είναι αυτές να προσεγγίσουν τις τεσσαρισημίσι ώρες που είναι η καλή πρακτική στην Ε.Ε. Από την περασμένη Τρίτη το «βραχιολάκι» εφαρμόζεται στο Γενικό Ογκολογικό Νοσοκομείο Αγίων Αναργύρων, στις 29 Ιουνίου ξεκινάει στο «Γεννηματάς», και παίρνουν «σειρά» το ΚΑΤ και το Αττικών. Σύμφωνα με το υπουργείο Υγείας, έως το τέλος του έτους θα έχει εφαρμοστεί σε όλα τα νοσοκομεία.

#### 4. ΧΩΡΙΣ ΣΥΛΛΟΓΙΚΗ ΣΥΜΒΑΣΗ ΤΟ 80 % ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ

Μέσο: . . . . . ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ημ. Έκδοσης: . . . 21/06/2025 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 21/06/2025

Σελίδα: . . . . . 1



● **Συμβάσεις εργασίας:** Μόλις 500.000 εργαζόμενοι του ιδιωτικού τομέα, το 20% το συνόλου, καλύπτονται από κάποια κλαδική σύμβαση εργασίας. Περίπου 137.000 έχουν υπογράψει επιχειρησιακές συμβάσεις. **Σελ. 22**

#### 4. ΧΩΡΙΣ ΣΥΛΛΟΓΙΚΗ ΣΥΜΒΑΣΗ ΤΟ 80 % ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ

Μέσο: . . . . . ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ημ. Έκδοσης: . . . 21/06/2025 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 21/06/2025

Σελίδα: . . . . . 21



## Χωρίς συλλογική σύμβαση το 80% των εργαζομένων

*Καλύπτονται μόλις 500.000 μισθωτοί στον ιδιωτικό τομέα*

**Οκτώ** στους δέκα εργαζομένους του ιδιωτικού τομέα δεν καλύπτονται από κάποια κλαδική σύμβαση εργασίας, με τον θεσμό των συλλογικών διαπραγματεύσεων να παραμένει, για τουλάχιστον δέκα χρόνια, αποδυναμωμένος. Στόχος

του υπ. Εργασίας είναι έως το τέλος του έτους να έχει καταρτιστεί ο οδικός χάρτης για την ενίσχυση των ΣΣΕ, ενώ διαπιστώνεται ότι υπάρχει περιθώριο σημαντικής βελτίωσης σε ό,τι αφορά την κάλυψη των εργαζομένων. **Σελ. 22**



# Χωρίς ΣΣΕ οκτώ στους δέκα εργαζομένους στον ιδιωτικό τομέα

Αδύναμος ο θεσμός των συλλογικών διαπραγματεύσεων την τελευταία δεκαετία

Της ΡΟΥΛΑΣ ΣΑΛΟΥΡΟΥ

**Μόλις** μισό εκατομμύριο εργαζόμενοι στον ιδιωτικό τομέα, δηλαδή το 20% του συνόλου των εργαζομένων, καλύπτονται πραγματικά από κάποια κλαδική σύμβαση εργασίας, με τον θεσμό των συλλογικών διαπραγματεύσεων να παραμένει, για τουλάχιστον δέκα χρόνια, αποδυναμωμένος. Όπως αποδυναμωμένοι παραμένουν και οι εργαζόμενοι, σε ένα περιβάλλον εντατικοποίησης της εργασίας και υποβάθμισης της ποιότητας εκπροσώπησης τους, με αποτέλεσμα στην ατομική διαπραγμάτευση με εργοδότες η ισχύς των δύο πλευρών να είναι καταφανώς άνιση. Η αποδυνάμωση του θεσμού των συλλογικών διαπραγματεύσεων δυσκολεύει και την προσπάθεια αύξησης των πραγματικών εισοδημάτων των εργαζομένων, καθιστώντας τον στόχο για αύξηση του μέσου μισθού στα 1.500 ευρώ, έως το 2027, δύσκολα επιτεύξιμο.

Σύμφωνα με πληροφορίες, η επιτροπή που έχει ήδη θεσπιστεί από το υπουργείο Εργασίας συνδριάζει τακτικά, ώστε έως το τέλος του έτους να έχει καταρτιστεί ο οδικός χάρτης για την ενίσχυση των ΣΣΕ και διαπιστώνεται ότι υπάρχει περιθώριο σημαντικής βελτίωσης σε ό,τι αφορά την κάλυψη των εργαζομένων από συμβάσεις. Βέβαια, για να συμβεί αυτό απαιτείται ένα στιβαρό θεσμικό πλαίσιο, το οποίο θα δίνει κίνητρα για τη σύναψη συλλογικών συμβάσεων, όπως χρειάζεται και η πρόθεση των δύο πλευρών, εργαζομένων και κυρίως εργοδοτών, να καθίσουν στο ίδιο τραπέζι διαλόγου. Η αρμόδια υπουργός Εργασίας Νίκη Κεραμέως έχει ξεκαθαρίσει ότι ο οδικός χάρτης θα περιλαμβάνει τροποποιήσεις του σημερινού νομοθετικού καθεστώτος, αφού προηγηθεί διαβούλευση με όλους τους κοινωνικούς εταίρους που θα κληθούν να καταθέσουν τις προτάσεις τους.

Σύμφωνα με τη ΓΣΕΕ, κατά το 2024 υπεγράφησαν και κυρώθηκαν από το υπουργείο Εργασίας 18 ΣΣΕ κλαδικού ή ομοιοεπαγγελματικού, εθνικού ή τοπικού χαρακτήρα. Όπως έχει υπογραφεί και η Εθνική Γενική Συλλογική Σύμβαση Εργασίας (ΕΓΣΣΕ) μεταξύ των εθνικών κοινωνικών εταίρων, καθώς και 238 επιχειρησιακές ΣΣΕ. Επιπρόσθετα, για τα πληρώματα πλοίων, για τα οποία εφαρμόζονται ειδικές διατάξεις, ισχύουν οι τέσσερις ομοιοεπαγγελματικές συμβάσεις υποχρεωτικού χαρακτήρα.

Τι σημαίνει αυτό ως προς την κάλυψη των εργαζομένων; Με



**Η αρμόδια** υπουργός Εργασίας Νίκη Κεραμέως έχει ξεκαθαρίσει ότι ο οδικός χάρτης για την ενίσχυση των συλλογικών διαπραγματεύσεων θα περιλαμβάνει τροποποιήσεις του σημερινού νομοθετικού καθεστώτος, αφού προηγηθεί διαβούλευση με όλους τους κοινωνικούς εταίρους που θα κληθούν να καταθέσουν τις προτάσεις τους.

**Υπό αυτές τις συνθήκες, ο στόχος για αύξηση του μέσου μισθού στα 1.500 ευρώ μεικτά έως το 2027 είναι δύσκολα επιτεύξιμος.**

βάση τις μηνιαίες εκθέσεις του πληροφοριακού συστήματος «Εργάνη» του έτους 2024, οι 238 νέες επιχειρησιακές ΣΣΕ δυνητικά καλύπτουν 168.161 μισθωτούς, σημειώνοντας αύξηση σε σχέση με το 2023, έτος κατά το οποίο υπεγράφησαν 209 νέες επιχειρησιακές ΣΣΕ, που δυνητικά κάλυπταν 137.171 μισθωτούς. Η συντριπτική πλειονότητα των επιχειρησιακών ΣΣΕ του 2024, δηλαδή 156 επιχειρησιακές συμβάσεις (66%), καλύπτουν 110.747 μισθωτούς εργαζομένους και διατηρούν αμετάβλητες τις αποδοχές, ενώ οι υπόλοιπες 82 επιχειρησιακές (34%) προβλέπουν μισθολογικές αυξήσεις και αφορούν 57.414 εργαζομένους.

Σε κλαδικό και ομοιοεπαγγελματικό επίπεδο, κατά τη διάρκεια του 2024 θα πρέπει να σημειωθεί ότι ήταν σε ισχύ συνολικά 43 ΣΣΕ. Δηλαδή, εκτός από τις 18 νέες κλαδικές και ομοιοεπαγγελματικές ΣΣΕ που υπεγράφησαν το 2024, βρίσκονταν εν ισχύ επιπλέον 25 συλλογικές συμβάσεις παρελθόντων ετών που εξακολουθούν να ισχύουν.

Επιπροσθέτως, εάν συνυπολογιστούν και οι τέσσερις ΣΣΕ των ναυτικών, οι οποίες διέπονται από ιδιαίτερο νομοθετικό καθεστώς, οι ΣΣΕ ανέρχονται σε 47.

Οι 47 κλαδικές και ομοιοεπαγγελματικές ΣΣΕ που βρίσκονται εν ισχύ εκτιμάται ότι καλύπτουν δυνητικά περίπου 711.500 εργαζομένους, δηλαδή περίπου το 28% του συνόλου των μισθωτών εργαζομένων (2.519.726 άτομα). Τα δεδομένα αυτά προκύπτουν από την επεξεργασία που έχει κάνει στην ετήσια έκθεση για την ελληνική οικονομία το ΙΝΕ ΓΣΕΕ, στα στοιχεία που χορηγήθηκαν από τα συνδικάτα και τους εκπροσώπους των συνδικαλιστικών οργανώσεων σε συνδυασμό με τον αριθμό των μισθωτών του ιδιωτικού τομέα, όπως έχει αποτυπωθεί στο πληροφοριακό σύστημα «Εργάνη» του έτους 2024. Ωστόσο είναι κρίσιμο να επιστημονηθεί ότι το πραγματικό ποσοστό κάλυψης των εργαζομένων από κλαδικές και ομοιοεπαγγελματικές ΣΣΕ μειώνεται ακόμη περισσότερο εάν ληφθεί υπόψη ότι από το σύνολο των 47 ΣΣΕ, μόνο επτά συλλογικές συμβάσεις έχουν κηρυχθεί γενικά υποχρεωτικές, δηλαδή υποχρεωτικά εφαρμόστες σε όλους τους εργαζομένους από το σύνολο των 103 επιχειρήσεων του κλάδου ή του επαγγέλματος. Αυτές οι ΣΣΕ αφορούν ξενοδοχεία, τουριστικά και επισιτιστικά καταστήματα, ιδιωτική ασφάλιση και πληρώματα πλοίων (ναυτι-

κά επαγγέλματα) και καλύπτουν περίπου 502.630 εργαζομένους (20% του συνόλου των μισθωτών εργαζομένων).

Αλλά και το 2025, και συγκεκριμένα το τετράμηνο Ιανουαρίου - Απριλίου, σύμφωνα με την επίσης πρόσφατη έκθεση της Τράπεζας της Ελλάδος, στον επιχειρηματικό τομέα υπεγράφησαν 72 νέες επιχειρησιακές συλλογικές συμβάσεις, οι οποίες αφορούν μόλις 42.446 μισθωτούς. Από αυτές, 32 συμβάσεις προβλέπουν αυξήσεις μισθών, ενώ οι υπόλοιπες δεν περιλαμβάνουν μισθολογικές ρυθμίσεις. Μόλις προκτές μάλιστα, και έπειτα από 13 ολόκληρα χρόνια, ο ΣΕΒ και η Πανελλήνια Ομοσπονδία Εργατοϋπαλλήλων Μετάλλου (ΠΟΕΜ) υπέγραψαν νέα συλλογική σύμβαση εργασίας στον κλάδο του μετάλλου για τα έτη 2025-2026. Η σύμβαση αφορά το εργασιακό και προσωπικό των επιχειρήσεων παραγωγής μετάλλου (μηχανοτεχνίτες, τεχνίτες, ειδικευμένοι εργάτες), προβλέπει τον εκ νέου ορισμό των εισαγωγικών κλιμακίων και αυξήσεις από 4% έως 6,7% από 1ης Ιανουαρίου 2026, έξι τρίτες επί 5% για τους ημερομισθίους και τρεις τρίτες επί 10% για τους μισθωτούς, τη χορήγηση επιδόματος ειδικών συνθηκών (από 10% έως 20%) καθώς και επίδομα εργοδηγών 3,5 ευρώ την ημέρα για τους ημερομισθίους και 70 ευρώ αντίστοιχα για τους μισθωτούς.

## 5. ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΤΣΑΡΛΣ ΝΤΑΛΑΡΑ

Μέσο: .....ΤΑ ΝΕΑ

Ημ. Έκδοσης: ...21/06/2025 Ημ. Αποδελτίωσης: ...21/06/2025

Σελίδα: .....31



### ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ 2 ΤΣΑΡΛΣ ΝΤΑΛΑΡΑ

Μόνο δημοσιονομική  
πειθαρχία δεν φθάνει

Σ. 38



**Η** δημοσιονομική πειθαρχία από μόνη της δεν θα λύσει τα υποκείμενα οικονομικά προβλήματα της Ελλάδας διακηρύττει στη συνέντευξή του στα «NEA» ο Τσαρλς Νταλάρα, ο πρώην επικεφαλής του Διεθνούς Χρηματοπιστωτικού Ινστιτούτου (IIF) που διαπραγματεύτηκε την αναδιάρθρωση του ελληνικού χρέους. Παράλληλα, ο πρόεδρος σήμερα της αμερικανικής εταιρείας επενδύσεων σε ιδιωτικές αγορές στην Ευρώπη Partners Group προειδοποιεί για τους κινδύνους από το χρέος των ΗΠΑ, ενώ αμφιβάλλει αν επαρκούν τα εργαλεία της ΕΕ για να αντιμετωπίσει μια κρίση δημόσιου χρέους εάν ξεσπάσει σε μια μεγάλη οικονομία.

«Οι κίνδυνοι που σχετίζονται με το αυξανόμενο χρέος των ΗΠΑ είναι σημαντικοί. Ενώ εκτιμώ το αίσθημα συνέχισης των φορολογικών περικοπών που έθεσε σε εφαρμογή ο πρόεδρος Τραμπ κατά την πρώτη του θητεία, δεν μου είναι σαφές εάν μπορούμε να το αντέξουμε οικονομικά χωρίς σημαντικές περικοπές δαπανών. Βρισκόμαστε σε ένα παγκόσμιο περιβάλλον ασφάλειας που απαιτεί ισχυρή αμερικανική πολιτική άμυνας. Πρέπει να γίνουν δύσκολες επιλογές. Διαφορετικά, υπάρχει ο κίνδυνος οι αγορές να αναγκάσουν τις ΗΠΑ να κάνουν επιλογές, μια διαδικασία που θα μπορούσε να προκαλέσει διαταραχή. Είναι καιρός οι ΗΠΑ να συνειδητοποιήσουν ότι το χρέος και το έλλειμμα αποτελούν μεγάλη πρόκληση και πρέπει να τα αντιμετωπίσουμε με πιο ουσιαστικό τρόπο από ό,τι μέχρι τώρα» τονίζει ο κ. Νταλάρα.

Μπορούμε να φτάσουμε σε ένα σημείο όπου μια νέα οικονομική κρίση θα εξαπλωθεί στην Ευρώπη, τον ρωτάμε ευλόγως. «Αυτό δεν είναι πιθανό. Η Ευρώπη παραμένει ευάλωτη σε μεγάλο βαθμό λόγω των δικών της προκλήσεων. Η ανάπτυξη παραμένει πολύ αργή. Ζούμε σε έναν ασυνήθιστο κόσμο όπου οι πιο γρήγορα αναπτυσσόμενες οικονομίες στην Ευρώπη είναι οι νέες οικονομίες. Το βλέπετε στην Ελλάδα και την Ισπανία, όπου οι οικονομίες αναπτύσσονται σταθερά πάνω από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο. Οι βόρειες ευρωπαϊκές οικονομίες πρέπει να ξεπεράσουν το ασφυκτικό ρυθμιστικό περιβάλλον που εμποδίζει την καινοτομία και την ανάληψη κινδύνων» απαντά.

#### Η ΕΚΘΕΣΗ ΝΤΡΑΓΚΙ

«Ορισμένα από τα μαθήματα που θα έπρεπε να είχαν αντληθεί ως

αποτέλεσμα της ελληνικής κρίσης δεν έχουν απορροφηθεί πλήρως. Είναι τα εργαλεία που έχει θεσπίσει η Ευρώπη την τελευταία δεκαετία επαρκή για να αντιμετωπίσει μια κρίση δημόσιου χρέους εάν ξεσπάσει σε μια μεγάλη οικονομία; Δεν μου είναι πολύ σαφές ότι είναι. Είναι η Ευρώπη ικανή να ενισχύσει πραγματικά την ανταγωνιστικότητα της; Βλέπετε πολλές ελκυστικές προτάσεις στην έκθεση Ντράγκι, αλλά δεν βλέπετε μια συνολική προσέγγιση, ικανή για μια αποφασιστική, συνεκτική και πειστική διαδικασία λήψης αποφάσεων, η οποία θα απελευθέρωνε κέρδη ανταγωνιστικότητας για την Ευρώπη. Θα ενθάρρυνε την Ευρώπη να αντιμετωπίσει την έκθεση Ντράγκι με επείγουσα ανάγκη. Ζήσαμε την κρίση του ευρώ και μια επώδυνη διαδικασία λήψης αποφάσεων για την επίλυση της ελληνικής κρίσης. Είδαμε σημαντική δυσλειτουργία στη λήψη αποφάσεων. Εάν η Ευ-

## Τσαρλς Νταλάρα



# Η δημοσιονομική πειθαρχία δεν φθάνει από μόνη της

Δεν θα λύσει τα υποκείμενα οικονομικά προβλήματα της Ελλάδας, διακηρύττει στη συνέντευξή του στα «NEA Σαββατοκύριακο» ο πρώην επικεφαλής του Διεθνούς Χρηματοπιστωτικού Ινστιτούτου που διαπραγματεύτηκε την αναδιάρθρωση του ελληνικού χρέους



ΒΡΥΞΕΛΛΕΣ  
ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ  
ΣΤΗ ΜΑΡΙΑ  
ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

ρώπη θέλει να εκμεταλλευτεί τις ευκαιρίες που παρέχουν στην Ευρώπη οι παγκόσμιες μετατοπίσεις δυνάμεων, πρέπει να αλλάξει τις διαδικασίες λήψης αποφάσεων και να μεταβεί από ομόφωνες σε πλειοψηφικές αποφάσεις σε στρατηγικά ζητήματα. Η απάντηση της Ευρώπης στις επείγουσες αμυντικές προκλήσεις της έχει μια εθνικιστική ώθηση που φαίνεται να προσανατολίζεται γύρω από την αμυντική βιομηχανία κάθε χώρας. Χρειάζεται ένα ενιαίο όραμα για την οικοδόμηση μιας νέας αμυντικής στρατηγικής για την Ευρώπη συνολικά» τόνισε.

Τον ρωτήσαμε για την ελληνική οικονομία. «Η Ελλάδα έχει κάνει πολλά για να αποκαταστήσει την οικονομική της ζωτικότητα τα τελευταία έξι χρόνια. Είναι αξιοσημείωτο πόσα έχουν επιτευχθεί, βγάζοντας την Ελλάδα από τα βάθη της οικονομικής κρίσης. Έχουν γίνει βήματα για την αποκατάσταση της δημοσιονομικής αξιοπιστίας. Το πρωτογενές πλεόνασμα είναι ενδεικτικό της δέσμευσης της κυβέρνησης να συνεχίσει σε αυτή την πορεία, αλλά η δημοσιονομική πειθαρχία από μόνη της δεν θα λύσει τα υποκείμενα οικονομικά

προβλήματα της Ελλάδας. Ως εκ τούτου, είμαι πολύ ευχαριστημένος που βλέπω τις μεταρρυθμίσεις που έχουν εφαρμοστεί τα τελευταία χρόνια, από την ψηφιοποίηση των κυβερνητικών υπηρεσιών έως την επίλυση πολλών μη εξυπηρετούμενων δανείων, καθώς και τις βελτιώσεις στον φορολογικό κώδικα που καθιστούν την Ελλάδα πιο φιλική προς τους επενδυτές. Καταβάλλονται επίσης προσπάθειες για την εξέλιξη ορισμένων από τους περιττούς κανονισμούς που εμποδίζουν τη δραστηριότητα του ιδιωτικού τομέα. Η πρόσφατη αναβάθμιση σε επενδυτική βαθμίδα για το ελληνικό δημόσιο χρέος δείχνει την ισχύ των πολιτικών που η Ελλάδα έχει ακολουθήσει σταθερά τα τελευταία χρόνια. Ωστόσο, υπάρχει ακόμη περιθώριο να γίνουν περισσότερα. Χαιρετίζω τις προσπάθειες της κυβέρνησης να ενισχύσει το πλαίσιο λογοδοσίας στη δημόσια διοίκηση, κάτι που είναι απολύτως απαραίτητο» τόνισε.

#### ΟΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ

Θεωρεί επίσης ότι «οι βελτιώσεις στα μακροοικονομικά έχουν ωθήσει τις επενδύσεις». Αναφερόμενος μάλιστα στην επένδυση της Partners Group στην Pharmathen τονίζει ότι «βλέπουμε από πρώτο χέρι τι μπορούν να κάνουν κορυφαίοι έλληνες επιστήμονες και επιχειρηματίες, καθώς η Ελλάδα έχει αναπτύξει έναν φαρμακευτικό τομέα παγκόσμιας κλάσης. Όπως ο τουρισμός και η αγροτική βιομηχανία, τα φαρμακευτικά προϊόντα έχουν γίνει ένας ανταγωνιστικός τομέας στην Ευρώπη και παγκοσμίως».

Αναπόφευκτα σε μια συζήτηση με τον κ. Νταλάρα δεν μπορεί να μην υπάρξει και «επιστροφή» στην εποχή της αναδιάρθρωσης του ελληνικού χρέους, για την οποία μίλησε μάλιστα και πρόσφατα σε συζήτηση στη δεξαμενή σκέψης Bruegel στις Βρυξέλλες. «Κοιτάζοντας πίσω στην περίοδο της κρίσης, ίσως ήταν λάθος ότι πιστεύαμε αρχικά ότι η Ελλάδα θα μπορούσε να τα καταφέρει χωρίς πρόγραμμα του ΔΝΤ και χωρίς αναδιάρθρωση χρέους. Σχετικά με το τελευταίο ζήτημα το 2011, προέκυψε μια πολύ επώδυνη συζήτηση, ιδιαίτερα εντός της ΕΚΤ, η οποία δεν ήθελε να αναγνωρίσει ότι μια χώρα που ήταν μέρος του ευρώ θα μπορούσε να έχει μια δημοσιονομική κρίση που θα απαιτούσε αναδιάρθρωση χρέους. Αυτή η συζήτηση οδήγησε σε καθυστερήσεις στην αναδιάρθρωση που κόστισαν στην ελληνική οικονομία. Το πρόγραμμα προσαρμογής, υπό την ηγεσία του ΔΝΤ, επικεντρώθηκε επίσης υπερβολικά στη δημοσιονομική λιτότητα και αυτό οδήγησε σε μια βαθύτερη ύφεση από ότι ήταν απαραίτητο».

Η Ελλάδα έχει κάνει πολλά για να αποκαταστήσει την οικονομική της ζωτικότητα τα τελευταία έξι χρόνια. Είναι αξιοσημείωτο πόσα έχουν επιτευχθεί, βγάζοντας την Ελλάδα από τα βάθη της οικονομικής κρίσης. Έχουν γίνει βήματα για την αποκατάσταση της δημοσιονομικής αξιοπιστίας

ΕΙΠΕ

Μέσο: .....ΤΑ ΝΕΑ

Ημ. Έκδοσης: ...21/06/2025 Ημ. Αποδελτίωσης: ...21/06/2025

Σελίδα: .....55



Σε μια ψυχρή και αποστειρωμένη χειρουργική αίθουσα του Πανεπιστημιακού Νοσοκομείου στο Ρίο χώρεσαν από τα ξημερώματα της περασμένης Δευτέρας και τα 24ωρα που ακολούθησαν όλη η ανθρωπιά και η ελπίδα. Μια ανάσα πριν ξεκινήσει η λήψη οργάνων, οι γιατροί απέτισαν φόρο τιμής στον 15χρονο Σπύρο και τον 12χρονο Νίσι. Η επιστήμη έσκυψε το κεφάλι της σε ένδειξη σεβασμού, αναγνωρίζοντας αφενός την πράξη αυτοθυσίας του ενός σε μια μάταιη προσπάθεια να σώσει

τον νεότερο φίλο του και αφετέρου τη μεγαλοσύνη των οικογενειών τους, γεφυρώνοντας τον θάνατο με τη ζωή.

«Η δωρεά οργάνων είναι μια πράξη ιερή για εμάς. Αντιμετω-

πίζουμε όλους τους δότες με μεγάλο σεβασμό», σημειώνει στα «ΝΕΑ Σαββατοκύριακο» ο Νίκος Καρύδης, επίκουρος καθηγητής Χειρουργικής Μεταμοσχεύσεων του Πανεπιστημίου Πατρών και επιστημονικά υπεύθυνος της Μονάδας Μεταμόσχευσης Παγκρέατος. Παραδέχεται όμως πως, παρότι κάθε μεταμόσχευση σηματοδοτεί ένα τέλος και μια αρχή, ορισμένες περιπτώσεις είναι πιο «δύσκολες».

#### ΠΟΛΥΠΛΟΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

«Όταν η λήψη οργάνων αφορά εφήβους, παιδιά ή ακόμη και βρέφη, δημιουργείται μια συναισθηματική φόρτιση. Είναι το βάρος της συνεκτιμώσεως ότι το νήμα της ζωής κόπηκε χωρίς. Και έπειτα είναι και η ευθύνη απέναντι στις οικογένειες, που περιμένουν υπομονετικά έξω από το χειρουργείο, με την ελπίδα πως θα αξιοποιηθούν τα όργανα του παιδιού τους στον μέγιστο βαθμό», εξηγεί. «Πρόκειται για μια δίκαιη απαίτηση», συμπληρώνει, που αυξάνει τον βαθμό δυσκολίας μιας, ούτως ή άλλως, απαιτητικής χειρουργικής πράξης. «Όσο πιο μικρό είναι το παιδί τόσο πιο πολύπλοκη είναι η διαδικασία της λήψης, καθώς τα όργανα και τα αγγεία είναι πιο μικρά και εύθραυστα».

Την ίδια υποχρέωση ένιωσε τόσο ο ίδιος όσο και οι συνάδελφοί του εκείνης τις ώρες. Ο Ν. Καρύδης ήταν παρών στη λήψη των οργάνων του 12χρονου και εκμυστηρεύεται πως η χειρουργική ομάδα στο σύνολό της βίωσε αυτή τη φορτισμένη ατμόσφαιρα. Έπειτα όμως κυριάρχησε ο επιστημονικός σκοπός. «Να λάβουμε τα όργανα ακέραια, ώστε να είναι κατάλληλα για μεταμόσχευση», τιμώντας έτσι τους μικρούς δότες και τους γονείς τους.

Διευκρινίζει, εντούτοις, πως ακριβώς επειδή η λήψη οργάνων είναι μια ευαίσθητη (τόσο χειρουργικά όσο και συναισθηματικά) διαδικασία, το πρωτόκολλο δεν προβλέπει το ιατρικό προσωπικό που αναλαμβάνει τη χειρουργική διαδικασία να έρχεται σε επαφή με τους συγγενείς του δότη. Το ίδιο ισχύει και στον υπόλοιπο κόσμο «για λόγους συναισθηματικούς, ηθικούς, νομικούς».

#### ΔΕΥΤΕΡΗ ΕΥΚΑΙΡΙΑ ΖΩΗΣ

Και έπειτα είναι και το χρέος προς τους λίπτες που αγωνιούν για μια δεύτερη ευκαιρία ζωής. «Το να ζει κάποιος με μια



Λίγο πριν ξεκινήσει η λήψη οργάνων στη χειρουργική αίθουσα του Πανεπιστημιακού Νοσοκομείου στο Ρίο, οι γιατροί απέτισαν φόρο τιμής στον 15χρονο Σπύρο και το 12χρονο Νίσι

## Νίκος Καρύδης «Η δωρεά οργάνων είναι μια πράξη ιερή για εμάς»

Μιλάει στα «ΝΕΑ Σαββατοκύριακο» ο επίκουρος καθηγητής Χειρουργικής Μεταμοσχεύσεων του Πανεπιστημίου Πατρών που ήταν παρών στη λήψη των οργάνων του 12χρονου Νίσι



οποιοδήποτε τύπου οργανική ανεπάρκεια είναι μια βαριά κατάσταση. Ορισμένες οδηγούν γρηγορότερα στον θάνατο, ενώ άλλες πιο αργά. Σίγουρα, όμως, η ανεπάρκεια είναι ασύμβατη με τη ζωή, υπό την έννοια ότι ο ασθενής ζει «μισή» ζωή, όπως για παράδειγμα οι αιμοκαθαιρόμενοι, ενώ παράλληλα υπάρχει ο κίνδυνος θανατηφόρων επιπλοκών», εξηγεί ο Ν. Καρύδης. Και προσθέτει ότι «σε αυτές τις περιπτώσεις η μεταμόσχευση είναι σωτηρία τόσο για την ίδια την επιβίωση όσο και για τη βελτίωση της ποιότητας της ζωής τους».

Το ανεκτίμητο αυτό δώρο προσέφεραν τα δύο νεαρά αγόρια όταν οι γονείς τους έκαναν την υπέρβαση, διεκδικώντας μέσα από τη δική τους οδύνη να γεννηθεί η ελπίδα για τους συνανθρώπους τους. Συνολικά, οι μικροί δότες προσέφεραν 13 όργανα, τα οποία ταξίδεψαν σε Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Ιταλία και Γερμανία, διορίζοντας σε ενήλικους αλλά και παιδιά μια νέα αρχή.

#### ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΜΟΣΧΕΥΣΗΣ

Η κούραση των τελευταίων απαιτητικών 24ώρων δεν σιγάει το έκδηλο πάθος στη

φωνή του Νίκου Καρύδη, όταν ο ίδιος αναφέρεται στο πεδίο των μεταμοσχεύσεων. Η πορεία του, άλλωστε, αποκαλύπτει πως για εκείνον είναι σκοπός ζωής. Όταν το 2012 έβγαλε εισιτήριο για την Αγγλία, ώστε να εξειδικευτεί εκεί, η επιστροφή στην πατρίδα δεν ήταν στα σχέδιά του. Μετά το Newcastle εκπαιδεύτηκε στο Guy's and St Thomas, που διαθέτει το μεγαλύτερο πρόγραμμα ζώντων δότην στο Ηνωμένο Βασίλειο καθώς και κέντρο για συνδυασμένες μεταμοσχεύσεις νεφρού - παγκρέατος.

Η πρόταση να επιστρέψει στην Ελλάδα ήρθε το 2021. Εκείνος το είδε σαν πρόκληση αλλά και μία ευκαιρία να προσφέρει στη χώρα του. Οι πρώτες εντυπώσεις θυμίζουν πως ήταν ιδιαίτερα θετικές. Και οι αρχικές του προσδοκίες όχι μόνο δεν διαψεύστηκαν, αλλά δικαιώθηκαν στα χρόνια που ακολούθησαν. «Βρήκα σύγχρονες υποδομές αλλά και επιστήμονες με ενδιαφέρον, στους οποίους όμως δεν είχε δοθεί η ευκαιρία να το αναπτύξουν».

Εκτοτε, η μία εξέλιξη διαδέχτηκε την άλλη. «Λειτουργεί πρόγραμμα μεταμόσχευσης νεφρού από ζώντες δότες. Και επίσης ξεκινήσαμε μεταμοσχεύσεις παγκρέατος. Το σημαντικότερο, όμως, είναι ότι έχουμε κερδίσει την εμπιστοσύνη των ντόπιων ασθενών, οι οποίοι μέχρι πρότινος απευθύνονταν για θεραπεία στην Αθήνα».

Μάλιστα, στο πλαίσιο αυτό, τα τελευταία 24ωρα τελέστηκε ακόμη ένα μικρό «θαύμα» στα χειρουργεία του Πανεπιστημιακού Νοσοκομείου στο Ρίο. Για πρώτη φορά στη χώρα μας έγινε λήψη παγκρέατος από παιδί, και πιο συγκεκριμένα από το 12χρονο αγόρι, και μεταμοσχεύτηκε σε ενήλικα ταυτόχρονα με το νεφρό.

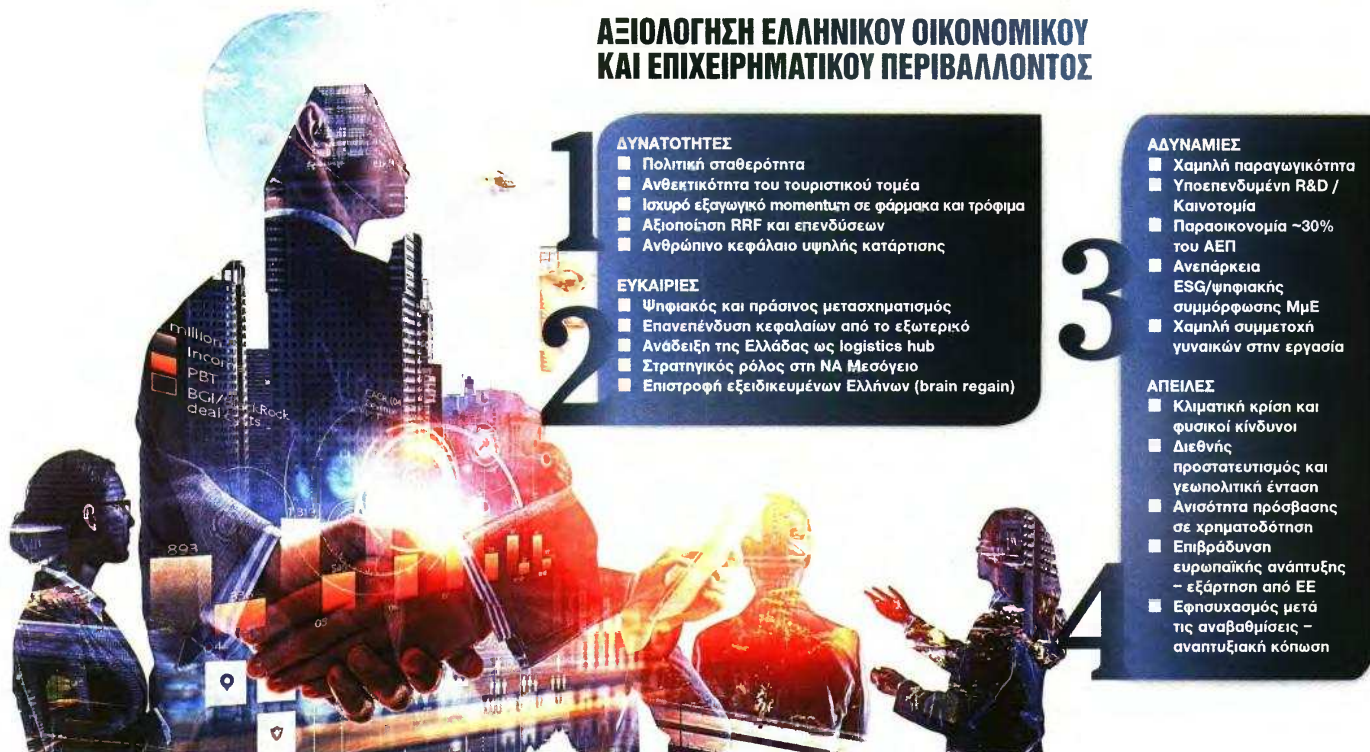
#### ΣΗΜΑΝΤΙΚΑ ΒΗΜΑΤΑ

Ο ίδιος, πάντως, στέκεται στη μεγαλύτερη εικόνα: στα σημαντικά βήματα που έχουν γίνει τα τελευταία χρόνια, αλλάζοντας το τοπίο των μεταμοσχεύσεων πανελλαδικά. «Η τοποθέτηση τοπικών συντονιστών σε νοσοκομεία ανά τη χώρα ήταν το «κλειδί». Και συνάμα υπάρχει μια εξωστρέφεια. Ο Εθνικός Οργανισμός Μεταμοσχεύσεων έχει συμβάλει σημαντικά προς την κατεύθυνση αυτή. Έχει αναθέσει αρμοδιότητες σε επιστήμονες για τη σύνταξη πρωτοκόλλων και προτάσεων. Έχει αναπτυχθεί ένας άριστος μηχανισμός συντονισμού και μια δομημένη διαδικασία αξιολόγησης με στόχο την επιθεώρηση, καταγραφή και βελτίωση των πρακτικών που ακολουθούνται (audit)».

Καταλήγει με το αισιόδοξο μήνυμα ότι τα επόμενα χρόνια το νευραλγικό αυτό πεδίο θα αναπτυχθεί ακόμη περισσότερο εντός των συνόρων.

## ΕΙΠΕ

Οι μικροί δότες – ο 15χρονος Σπύρος και ο 12χρονος Νίσι – προσέφεραν 13 όργανα, τα οποία ταξίδεψαν σε Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Ιταλία και Γερμανία, διορίζοντας σε ενήλικους, αλλά και παιδιά μια νέα αρχή

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ  
ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣΕλληνική επιχειρηματικότητα  
Στο σταυροδρόμι της ωρίμασης

Η επόμενη φάση δεν θα καθοριστεί από την ανθεκτικότητα του χθες, αλλά από τη διορατικότητα του αύριο

**Η** ελληνική επιχειρηματικότητα βρίσκεται το 2025 σε ένα ιστορικά σύνθετο σταυροδρόμι. Από τη μια πλευρά, διαθέτει πλέον σταθερούς δημοσιονομικούς και νομισματικούς όρους λειτουργίας, έναν πιο εξωστρεφή ιδιωτικό τομέα και ένα αναβαθμισμένο διεθνές προφίλ. Από την άλλη, καλείται να διαχειριστεί τις πιο κρίσιμες εσωτερικές προκλήσεις της τελευταίας εικοσαετίας: το τεχνολογικό χάσμα, την αλλαγή του δημογραφικού προτύπου, την κλιματική μετάβαση, τον διεθνή ανταγωνισμό και τη σταδιακή υποχώρηση της ενίσχυσης από τα ευρωπαϊκά κονδύλια.

Τα θεμέλια που έχουν τεθεί την τελευταία δεκαετία είναι αναμφίβολα ανθεκτικά. Το ελληνικό ΑΕΠ αυξήθηκε σωρευτικά κατά σχεδόν 20% την τελευταία πενταετία. Οι επενδύσεις επανώθησαν σε διψήφιοις ρυθμούς αύξησης, η απασχόληση ενισχύθηκε και η εικόνα της χώρας στις αγορές άλλαξε ριζικά, οδηγώντας σε διαδοχικές αναβαθμίσεις από τους οίκους

αξιολόγησης. Η τουριστική οικονομία μετασχηματίζεται από μοντέλο χαμηλού κόστους σε υψηλής εμπειρίας, ενώ οι ελληνικές εξαγωγές καλύπτουν πλέον σχεδόν το 40% του ΑΕΠ, όταν πριν από μια δεκαετία μόλις υπερέβαιναν το 25%.

Ωστόσο, η περίοδος της «καθαρής ανόδου» έχει παρόλθει. Η σταδιακή επιβράδυνση της ανάπτυξης το 2025 - με προβλέψεις από 2,1% έως 2,3% - καταδεικνύει πως η ώθηση από τα «εύκολα» κεφάλαια (RRF, τουρισμός μετά την πανδημία, παγκόσμια χαλάρωση) εξαντλείται. Η επόμενη φάση δεν θα βασιστεί στη συγκυρία, αλλά στην ποιοτική δομή της παραγωγής και της επιχειρηματικής λειτουργίας.

Εδώ εμφανίζονται οι πρώτες αντοχές, αλλά και τα πρώτα γήγματα. Η Ελλάδα διαθέτει ένα ισχυρό τουριστικό brand, στρατηγική γεωγραφική θέση, εξααιρετική πολιτική σταθερότητα και έναν επιχειρηματικό πληθυσμό που έχει μάθει να λειτουργεί σε κρίση. Αυτά τα στοιχεία έχουν κεφαλαιοποιηθεί και είναι ενεργά. Αλλά δεν αρκούν για να διασφαλίσουν υψηλή παραγωγικότητα, εξωστρέφεια βάθους και δημιουργία διεθνώς ανταγωνιστικών προϊόντων.

Ο ρόλος των μικρομεσαίων επιχειρήσεων είναι χαρακτηριστικός. Αποτελούν τον κορμό της ελληνικής οικονομίας αλλά παραμένουν αμύητοι απέναντι στις απαιτήσεις της ψηφιοποίησης, της πρόσρινης μετάβασης και της ενσωμάτωσης ESG πλαισίων. Μόνο το 14% των ΜμΕ έχει ενεργή ESG πολιτική και λιγότερες από τις μισές έχουν βασικό ψηφιακό

εξοπλισμό. Αν η ενσωμάτωση στις νέες αξίες της οικονομίας δεν επιταχυνθεί, ολόκληρα τμήματα του επιχειρείν κινδυνεύουν να μείνουν εκτός αγοράς - ή να καταλήξουν δορυφόροι πολυεθνικών.

Ταυτόχρονα, η ελληνική επιχειρηματικότητα έχει αξιοσημείωτες θετικές ιδιαιτερότητες. Διατηρεί ισχυρή παρουσία σε τομείς όπως η ναυτιλία, τα φάρμακα, τα αγροδιατροφικά προϊόντα, η ενέργεια, αλλά και η πληροφορική. Η αύξηση των εξαγωγών, οι ξένες άμεσες επενδύσεις στα ακίνητα, η δυναμική των startups και η αύξηση της απασχόλησης σε κλάδους υψηλής προστιθέμενης αξίας καταγράφονται ως ισχυρά στοιχεία. Οι επιδόσεις στον τουρισμό, μάλιστα, έχουν ξεπεράσει κάθε πρόβλεψη: το πρώτο τρίμηνο του 2025 καταγράφηκαν έσοδα 5,4 δισ. ευρώ, με διεύδυση σε νέες αγορές και προορισμούς.

Αλλά αυτή η πρόοδος έρχεται με επικαλύψεις και αβεβαιότητες. Οι δημόσιες επενδύσεις δεν κατευθύνονται πάντα σε τομείς υψηλής παραγωγικής απόδοσης. Η κλιματική κρίση φέρνει ακραίους καιρικούς κινδύνους που απειλούν το τουριστικό και αγροτικό μοντέλο. Ο διεθνής προστατευτισμός, ειδικά από τις ΗΠΑ, προκαλεί αστάθεια στις εξαγωγές. Η γεωπολιτική αβεβαιότητα σε Βαλκάνια και Ανατολική Μεσόγειο επηρεάζει ήδη τις επενδυτικές αποφάσεις.

Η ψηφιακή πρόοδος είναι πραγματική, αλλά δεν έχει ακόμη ενσωματωθεί στην παραγωγική βάση. Το χάσμα ψηφιακών δεξιοτήτων

παραμένει μεγάλο, ενώ η συνεργασία πανεπιστημίων και επιχειρήσεων, αν και βελτιωμένη, παραμένει αποσπασματική.

## Η μεγάλη απειλή

Ο εφυσιασμός είναι η μεγάλη απειλή. Η επιτυχία των προηγούμενων ετών δημιουργεί προσδοκίες διατήρησης ανάπτυξης, χωρίς να έχουν αρθεί οι δομικοί περιορισμοί: από το υψηλό κόστος δανεισμού για τις μικρές επιχειρήσεις έως τη δυσλειτουργική δημόσια διοίκηση και το μακροχρόνιο έλλειμμα σε R&D. Ο κοινωνικός αντίκτυπος επίσης δεν μπορεί να αγνοηθεί. Μία στις πέντε οικογένειες δηλώνει αδυναμία κάλυψης βασικών αναγκών. Η ανάπτυξη είναι άνιση και η κοινωνική συνοχή δεν μπορεί να θεωρείται δεδομένη.

Αν η ελληνική οικονομία θέλει να επιταχύνει την πορεία της - όχι μόνο ποσοτικά αλλά και ποιοτικά -, τότε το επιχειρείν πρέπει να ενισχυθεί σε δύο μέτωπα: την παραγωγική μετάβαση και τη θεσμική ασφάλεια. Ο ψηφιακός και πράσινος μετασχηματισμός, η μείωση των φραγμών για τις ΜμΕ, η θεσμική επιτάχυνση της απονομής δικαιοσύνης και η στρατηγική επανασύνδεση με το εξειδικευμένο εργατικό δυναμικό του εξωτερικού δεν είναι απλώς πολιτικές επιλογές - είναι προϋποθέσεις.

Το 2025 μπορεί να εξελιχθεί σε έτος καμπίς. Η Ελλάδα έχει τους αριθμούς, έχει τη βελτίωση, έχει τον χρόνο. Απομένει να δείξει αν έχει και το σχέδιο.

## 1. ΠΟΤΕ ΘΑ ΓΕΝΝΗΘΕΙ Ο ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΣ ΕΛΛΗΝΑΣ

Μέσο: . . . . . ΤΟ ΒΗΜΑ ΚΥΡΙΑΚΗΣ\_ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΤΑΧΥΔΡΟΜΟΣ

Ημ. Έκδοσης: . . . 22/06/2025 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 22/06/2025

Σελίδα: . . . . . 1



### ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΟ

## Πότε θα γεννηθεί ο τελευταίος Έλληνας

Εντός των επόμενων 110 ετών θα γεννηθεί ο τελευταίος Έλληνας, δηλαδή με άλλα λόγια η χώρα θα χάσει τη δυνατότητα φυσικής αναπαραγωγής και το σύστημα θα εισέλθει σε φάση μη αντιστρέψιμης παρακμής, όπως προκύπτει από μελέτη του Ευρωπαϊκού Πανεπιστημίου Κύπρου. Σ. 2-3



Του Κώστα Παπαδή

# Δραματικές προβλέψεις για την Ελλάδα που γερνάει

**Ε**ντός των επόμενων 110 ετών θα γεννηθεί ο τελευταίος Έλληνας, δηλαδή με άλλα λόγια η χώρα θα χάσει τη δυνατότητα φυσικής αναπαραγωγής και το σύστημα θα εισέλθει σε φάση μη αντιστρέψιμης παρακμής.

Στη δραματική αυτή διαπίστωση, γύρω από τη σοβαρότερη κρίση της σύγχρονης ιστορίας της χώρας μας – του δημογραφικού προβλήματος –, καταλήγει μελέτη του Ευρωπαϊκού Πανεπιστημίου Κύπρου, η οποία διεξήχθη υπό την επιστημονική εποπτεία του καθηγητή κ. Π. Ε. Τζαβάρα.

Οι διαπιστώσεις της μελέτης τελούν υπό την αίρεση ότι δεν θα ληφθεί κανένα μέτρο ανάσχεσης του προβλήματος ή ότι τα μέτρα που θα ληφθούν θα κριθούν αναποτελεσματικά.

## Η προβολή

Σύμφωνα με τα πληθυσμιακά μοντέλα φθίνοντος ρυθμού (exponential decay), ο συνολικός πληθυσμός της χώρας θα μειωθεί κάτω από τα έξι εκατομμύρια άτομα έως το 2100, κάτω από τρία εκατομμύρια το 2150 και πιθανώς κάτω από 1,5 εκατομμύρια το 2200, με βάση την προβολή της Eurostat.

Όπως δείχνει η εφαρμογή

Το δημογραφικό εξελίσσεται ως η σοβαρότερη κρίση της σύγχρονης ιστορίας μας – Η χώρα θα χάσει τη δυνατότητα φυσικής αναπαραγωγής και θα εισέλθει σε φάση μη αντιστρέψιμης παρακμής εντός των επόμενων 110 ετών όπου θα γεννηθεί ο τελευταίος Έλληνας – Ανάσχεση του προβλήματος μόνο με πολιτικές παρεμβάσεις – Τι δείχνει μελέτη του Ευρωπαϊκού Πανεπιστημίου Κύπρου

**Β**

Η δημογραφική κατάρρευση δεν αφορά μόνο στατιστικά μεγέθη αλλά πρόκειται για την απόλυτη διάλυση του κοινωνικού ιστού καθώς εκατοντάδες σχολεία έχουν κλείσει, το σύστημα υγείας πιέζεται για να εξυπηρετήσει έναν συνεχώς γηράσκοντα πληθυσμό και η αναλογία εργαζομένων προς συνταξιούχους πέφτει συνεχώς

μαθηματικών μοντέλων γεννητικότητας, οι ετήσιες γεννήσεις στην Ελλάδα θα μειωθούν σε περίπου 22.000 το 2100, σε 1.000 το 2135 και θα αγγίξουν μηδενικά επίπεδα πριν το 2150, αν δεν υπάρξει μεταστροφή. Σύμφωνα με τη μελέτη η τελευταία γενιά Ελλήνων, δηλαδή η τελευταία γενιά που θα γεννηθεί προτού η χώρα χάσει τη δυνατότητα φυσικής αναπαραγωγής, θα γεννηθεί γύρω στο 2110-2120 (αν υπολογίσει κανείς τη διάρκεια των γενεών στα περίπου 30 χρόνια πριν το τέλος).

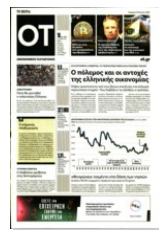
Από τη χρονολογία αυτή

## 1. ΠΟΤΕ ΘΑ ΓΕΝΝΗΘΕΙ Ο ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΣ ΕΛΛΗΝΑΣ

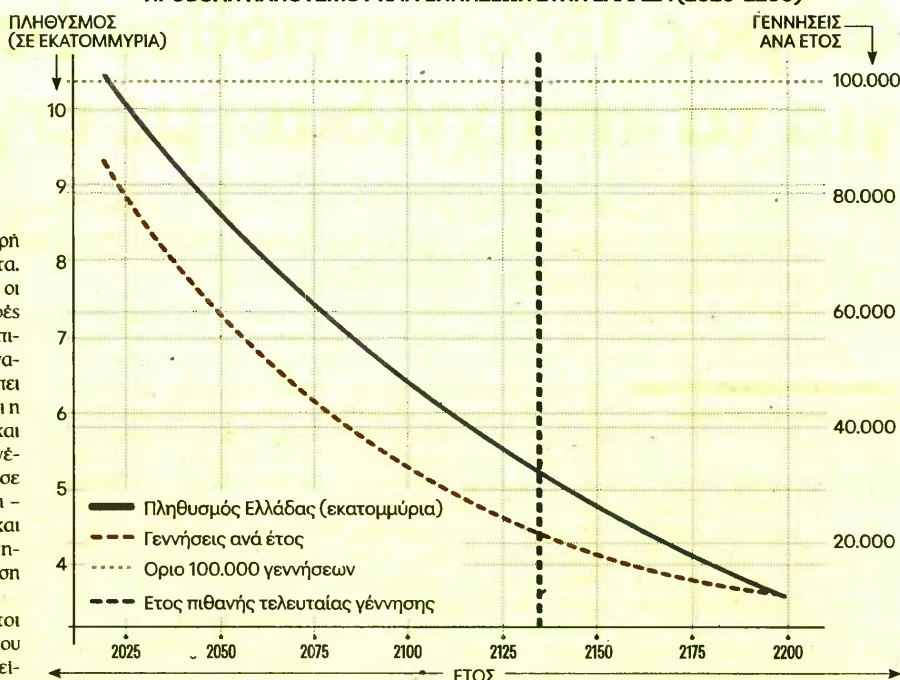
Μέσο: . . . . . ΤΟ ΒΗΜΑ ΚΥΡΙΑΚΗΣ\_ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΤΑΧΥΔΡΟΜΟΣ

Ημ. Έκδοσης: . . . 22/06/2025 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 22/06/2025

Σελίδα: . . . . . 3



ΠΡΟΒΟΛΗ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΚΑΙ ΓΕΝΝΗΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ (2020-2200)



και πέρα, το σύστημα θα έχει εισέλθει σε φάση μη αντιστρέψιμης παρακμής. Με βάση αυτό, η τελευταία φυσική γέννηση προβλέπεται μεταξύ 2135 και 2148.

### Τα στοιχεία

Το δημογραφικό πρόβλημα συνίσταται στην εκτεταμένη χαμηλή γονιμότητα, την ταχεία πληθυσμιακή γήρανση, τις σημαντικές εσωτερικές και εξωτερικές μεταναστευτικές ροές, καθώς και στην απουσία διαχρονικών και αποτελεσματικών δημογραφικών πολιτικών. Η μελέτη του Ευρωπαϊκού Πανεπιστημίου Κύπρου επιχειρεί να προσδιορίσει το χρονικό σημείο κατά το οποίο, υπό ρεαλιστικά ή απαισιόδοξα σενάρια, θα μπορούσε να σημειωθεί η τελευταία φυσική γέννηση Έλληνα υπηκόου.

Η ανάλυση βασίζεται σε επίσημα δημογραφικά δεδομένα από την Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ), τον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ), τη Eurostat, καθώς και σε ευρήματα από διεθνείς επιστημονικές δημοσιεύσεις, εφαρμόζοντας παράλληλα προηγμένα εκθετικά μοντέλα πρόβλεψης.

### Η πραγματικότητα

Η ελληνική κοινωνία γερνά με ραγδαίους ρυθμούς, και αυτή η

διαπίστωση αποτελεί μια σκληρή δημογραφική πραγματικότητα. Η επίμονη υπογεννητικότητα, οι μαζικές μεταναστευτικές εκροές (ιδιαίτερα του νεανικού και επιστημονικού δυναμικού), η εργασιακή επισφάλεια που αποτρέπει τη δημιουργία οικογένειας, και η χρόνια απουσία ουσιαστικής και ολιστικής στήριξης της οικογένειας, οδηγούν αμετάκλητα σε μια μαθηματικά προβλέψιμη – αλλά κοινωνικά αδιανόητη και ανησυχητική – πραγματικότητα: την πληθυσμιακή εξάντληση της χώρας.

Οι αριθμοί είναι αμείλικτοι και αποτυπώνουν το μέγεθος του προβλήματος: ο συνολικός δείκτης γονιμότητας στην Ελλάδα έχει πέσει μόλις στο 1,3 παιδιά ανά γυναίκα, πολύ κάτω από το απαραίτητο επίπεδο αναπλήρωσης του 2,1.

Ο αριθμός των γεννήσεων έχει μειωθεί δραματικά, πέφτοντας κάτω από 85.000 το 2023, σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ.

Το φυσικό ισοζύγιο, δηλαδή η διαφορά μεταξύ γεννήσεων και θανάτων, είναι αρνητικό από το 2011, πράγμα που σημαίνει ότι ο πληθυσμός μειώνεται φυσικά κάθε χρόνο. Παράλληλα, το ποσοστό των ατόμων άνω των 65 ετών έχει ξεπεράσει πλέον

το 23% του συνολικού πληθυσμού, ενδεικτικό της ραγδαίας γήρανσης.

### Οι συνέπειες

Αυτή η δημογραφική κατάρρευση δεν αφορά μόνο στατιστικά μεγέθη. Αντιθέτως, πρόκειται για την απόλυτη διάλυση του κοινωνικού ιστού: εκατοντάδες σχολεία έχουν κλείσει σε ημιαστικές και αγροτικές περιοχές, το σύστημα υγείας πιέζεται για να εξυπηρετήσει έναν συνεχώς γηράσκοντα πληθυσμό και η αναλογία εργαζομένων προς συνταξιούχους πέφτει συνεχώς. Οι συνέπειες αγγίζουν το ασφαλιστι-

κό σύστημα (το οποίο καταρρέει κάτω από την αναλογία ενός εργαζόμενου για κάθε 1,5 συνταξιούχους), την αγορά κατοικίας, την εθνική άμυνα και τη γεωπολιτική σταθερότητα σε περιοχές με οριακή πληθυσμιακή παρουσία.

Η μελέτη αφήνει μια αχτίδα αισιοδοξίας για την αντιμετώπιση του προβλήματος εφόσον ακολουθηθούν συγκεκριμένες πολιτικές παρεμβάσεις. Τον δρόμο αυτό υποδεικνύει η Ευρώπη, η οποία έχει δείξει ότι η δημογραφική ανάσχεση είναι εφικτή. Η Γαλλία διατηρεί δείκτη γονιμότητας κοντά στο 1,9 με επιδόματα τέκνων,

κρατικών παιδικών σταθμούς και ισχυρή γονική άδεια. Η Σουηδία εφαρμόζει ευέλικτες εργασιακές πολιτικές και επενδύει στην ισότητα.

Αντιθέτως, η Ελλάδα, πάσχει σε θέματα στρατηγικής συνέπειας. Οι πολιτικές της είναι αποσπασματικές, βραχυβίαιες και αλλάζουν με κάθε κυβέρνηση. Συνεπώς εφεξής το δίλημμα είναι κατά πόσο η κοινωνία και η πολιτεία θα επιλέξουν να δράσουν έγκαιρα για την αντιμετώπιση του προβλήματος ή θα παραμείνουν αδρανείς απέναντι σε ένα ζήτημα που (ακόμη) είναι αναστρέψιμο.



«**Η** μεγάλη αγάπη μου για τον Γιάννη με οδήγησε στην απόφαση να δοθούν τα όργανά του για μεταμόσχευση, όταν οι γιατροί μου ανέφεραν ότι δεν μπορεί να γίνει κάποιο θαύμα για να επανέλθει μετά το εγκεφαλικό που υπέστη. Ίως κάποιος να μη το θεωρούν λογικό, αλλά τη στιγμή που συζητούσα με τους γιατρούς νόμιζα ότι άκουγα η ίδια τον αδερφό μου να μου λέει να προχωρήσω». Με αυτό τα γεμάτα συγκίνηση λόγια η **Πέγκυ Νόννη** περιγράφει στο «Βήμα» τη στιγμή που δίνει την έγκρισή της να δοθούν για μεταμόσχευση τα όργανα του αδερφού της, γνωστού μουσικού και μέλους των Χαϊντίνων **Γιάννη Νόννη**, όταν αυτός υπέστη ένα σοβαρό ισχαιμικό επεισόδιο.

Η περίπτωση του Γιάννη είναι μία από τις δεκάδες συγκινητικές ιστορίες που μπορούν να περιγραφούν οι συγγενείς πολλών θανόντων συνανθρώπων μας οι οποίοι χαρίζουν μέσω της μεταμόσχευσης οργάνων ζωή σε άλλους ανθρώπους. Πιο πρόσφατη η ιστορία των παιδιών που έχασαν τη ζωή τους στον Αραχθό και λίγο καιρό πριν η ιστορία του τριχρονού Αγγελου. Όλες οι παραπάνω ιστορίες συγκινούν και ευαισθητοποιούν ολόκληρα και περισσότερους Έλληνες, η πλειοψηφία των οποίων πλέον δεν διατηρεί ενδοιασμούς για αυτές τις επεμβάσεις, οδηγώντας σε σημαντική αύξηση των δοτών μοσχευμάτων. Μάλιστα το 2024 σημειώθηκε νέο ρεκόρ με πάνω από 100 δότες στην Ελλάδα και φέτος εκτιμάται ότι θα προσεγγίσουν τους 120.

Η διαδικασία αυτή δίνει ελπίδα σε πολλούς Έλληνες που αναμένουν το πολύτιμο μόσχευμα και, όπως φανερώνουν τα στοιχεία, πλέον η χώρα μπορεί να καλύπτει τις ανάγκες αυτές σε έναν ικανοποιητικό βαθμό από Έλληνες δότες, μειώνοντας σημαντικά τους χρόνους αναμονής. Όμως, όπως εξηγούν οι αμόδιοι, χρειάζεται να γίνουν ακόμη σημαντικά βήματα στην ευαισθητοποίηση της κοινωνίας.

#### Τι δείχνουν οι έρευνες

Ο πρόεδρος του Ελληνικού Οργανισμού Μεταμοσχεύσεων (ΕΟΜ), καθηγητής του Πανεπιστημίου

Επί τέσσερις διαδοχικές χρονιές καταγράφεται αύξηση των δοτών - Η μείωση του χρόνου αναμονής για ένα μόσχευμα και τα σημαντικά βήματα που χρειάζεται ακόμη να γίνουν

## Η δωρεά οργάνων συγκινεί όλο και περισσότερους Έλληνες

Αθηνών **Γεώργιος Παπαθεοδωρίδης**, λέει στο «Βήμα» ότι «όσον αφορά τις αντιλήψεις της ελληνικής κοινωνίας για τις μεταμοσχεύσεις, μπορεί να υπάρχουν άνθρωποι οι οποίοι διαφωνούν ή έχουν επιφυλάξεις με τη συγκεκριμένη διαδικασία, όμως γενικότερα δεν δίνουν στο θέμα αρνητική δημοσιότητα. Γνωρίζουμε από έρευνες ότι η πλειοψηφία των Ελλήνων τάσσεται υπέρ των μεταμοσχεύσεων και διαπιστώνουμε πλέον μια σταθερά αυξητική τάση του αριθμού των δοτών οργάνων». Μάλιστα το 2024 ήταν χρονιά ρεκόρ καθώς ξεπεράσαμε τους 100 δότες για πρώτη φορά. Όμως το πιο σημαντικό είναι ότι για 4 διαδοχικές χρονιές καταγράφεται συνεχόμενη αύξηση». Ο ίδιος εξηγεί ότι για το 2025 «η αύξηση αυτή φαίνεται να συνεχίζεται και κατά την τρέχουσα χρονιά, καθώς ήδη μέχρι και τις πρώτες ημέρες του Ιουνίου είχαμε καταγράψει 60 δότες. Αν συνεχιστεί ο ρυθμός αυτός, θα ξεπεράσουμε τους 120 στο σύνολο του έτους».

Σύμφωνα με τα στοιχεία του Οργανισμού, σε μεγάλα νοσοκομεία της χώρας όπως ο Ευαγγελισμός, το Λαϊκό, το Ιπποκράτειο Θεσσαλονίκης, το Γενικό Λειτουργικών μονάδες μεταμοσχεύσεων οργάνων, ενώ σε πολλά ακόμη υπάρχουν κέντρα δοτών τα οποία έχουν οργανωθεί με τη τοποθέτηση τοπικών συντονιστών.

«Το επίπεδο του προσωπικού

#### Του Γιώργου Σακκά

**100**

άτομα που κατέληξαν στο 2024 έγιναν δότες οργάνων, έναντι 87 το 2023

**60**

δότες οργάνων έχει καταγράψει ο Εθνικός Οργανισμός Μεταμοσχεύσεων μέχρι τις αρχές Ιουνίου 2025

**367**

μεταμοσχεύσεις από αποβιώσαντες και ζώντες δότες έγιναν το 2024 στην Ελλάδα

**27**

τοπικοί συντονιστές μεταμοσχεύσεων υπάρχουν πλέον στα ελληνικά νοσοκομεία

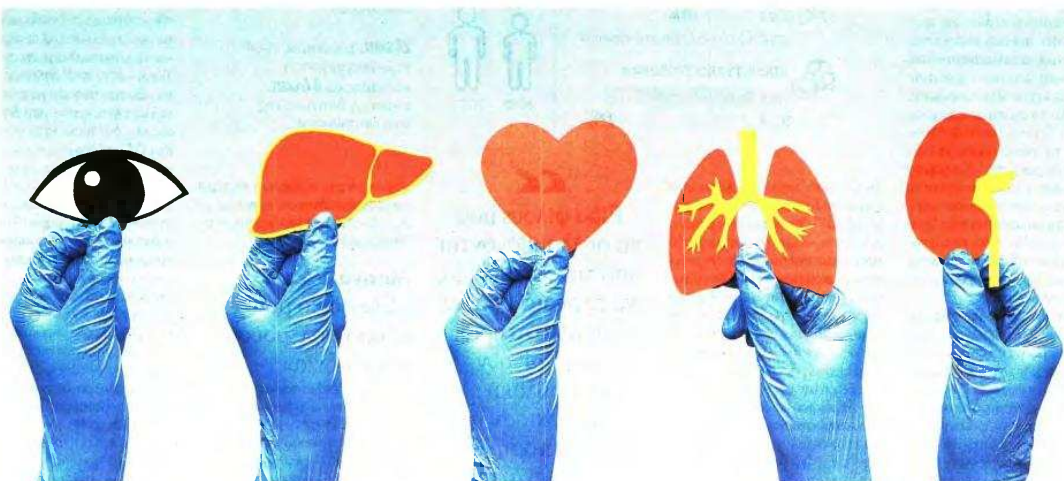
των νοσοκομείων, όχι μόνο των μονάδων μεταμοσχεύσεων που απαρτίζονται από χειρουργική και τη σχετική παθολογική ομάδα, αλλά και όλων των υποστηρικτικών μονάδων, είναι πολύ καλά εκπαιδευμένο» λέει ο κ. Παπαθεοδωρίδης. «Πα' όλα αυτά, το σύστημα από πλευράς αριθμών, με τον αυξανόμενο αριθμό δοτών που έχουμε, αρχίζει να δοκιμάζεται. Πλέον στα μεγάλα νοσοκομεία της χώρας, σχεδόν στα περισσότερα που έχουν μεγάλες Μονάδες Εντατικής Θεραπείας, υπάρχει αυτό που λέμε "τοπικός συντονιστής". Ο θεσμός ξεκίνησε με χρηματοδότηση από το Ιδρυμα Ωνάση με 7 αρχικούς τοπικούς συντονιστές και πλέον από τον Σεπτέμβριο του 2024 ο θεσμός χρηματοδοτείται από το υπουργείο Υγείας, με τους συντονιστές να καλύπτουν πάνω από 20 νοσοκομεία, ενώ παράλληλα υπάρχουν και 8 πρόσθετοι κεντρικοί συντονιστές στην υπηρεσία του Οργανισμού μας». Και συμπληρώνει ο πρόεδρος του ΕΟΜ: «Με την αύξηση των δοτών πλέον έχει περιοριστεί σημαντικά η αναμονή για ήπαρ, καρδιά και πνεύμονες, που διαρκεί μόλις μερικούς μήνες κατά μέσο όρο. Στον νεφρό παραμένει μεγάλη και εκεί ξεπερνάει τα 8 χρόνια. Σύμφωνα με τα στοιχεία μας, οι υποψήφιοι λήπτες είναι πάνω από 1.100 για νεφρό. Για ήπαρ είναι 45-50 λήπτες, αν και αυτό είναι ένα νούμερο το οποίο αλλάζει σχεδόν κάθε μέρα. Οι υποψήφιοι λήπτες καρδιάς

είναι γύρω στους 30-35 και πνεύμονα περίπου 15».

Τι λένε οι ασθενείς; Μια 7ετια ανέμενη μόσχευμα ο **Χρόνης Κουνδουράκης**, ο οποίος μιλάει για την εμπειρία του στο «Βήμα» και αναφέρει ότι τελικά πριν από περίπου 8 μήνες υπεβλήθη σε μεταμόσχευση νεφρού. «Από πολύ μικρή ηλικία διαγνώστηκα με πολυκυστικούς νεφρούς. Μέχρι και πριν από 8 χρόνια δεν είχα κάποιο πρόβλημα» αναφέρει. «Όμως μια σοβαρή ασθένεια προκάλεσε σημαντική βλάβη στα νεφρά και έτσι ξεκίνησα σε καθημερινή βάση να υποβάλλομαι σε περιτοναϊκή κάθαρση, μια διαδικασία η οποία, αν και διαρκούσε 7 ώρες, δεν θα έλεγα ότι με ταλαιπωρούσε ιδιαίτερα. Όμως αυτή η μέθοδος αποκατάστασης της νεφρικής λειτουργίας έχει ημερομηνία λήξης και μπήκα ταυτόχρονα στη λίστα αναμονής για μόσχευμα. Τελικά την έκτι φορά που κλήθηκα ως υποψήφιος λήπτης, τον Οκτώβριο, η μεταμόσχευση έγινε». Ο κ. Κουνδουράκης λέει με χαμόγελο ότι παρά την κατάσταση της υγείας του έβλεπε πάντα με αισιοδοξία τη ζωή και ότι δεν αγχώθηκε όλα τα προηγούμενα χρόνια. Όμως πλέον ζει καλύτερα, μπορώντας να απολαύσει πιο εύκολα απλές χαρές, όπως μια βουτιά στη θάλασσα.

#### Ο ρόλος των ΜΕΘ

Σύμφωνα με τον καθηγητή **Ηρακλή Τσαγκάρη**, διευθυντή Β' Κλινικής Εντατικής Θεραπείας στο νοσοκομείο Αττικής, το μεγαλύτερο ποσοστό των δοτών (περίπου 85%) προέρχεται από άτομα στα οποία τεκμηριώνεται εγκεφαλικός θάνατος. Όπως αναφέρει, και στις μεταμοσχεύσεις «έχει συμβάλει σημαντικά η αύξηση των κρεβατιών εντατικής θεραπείας. Όταν υπάρχει ένας ασθενής με εγκεφαλικό ο οποίος δεν έχει καμία πιθανότητα επιβίωσης, υπάρχει πλέον η δυνατότητα να μπει σε κρεβάτι στη ΜΕΘ και να υποστηριχθεί επαρκώς μέχρι να τεκμηριωθεί ο εγκεφαλικός του θάνατος. Αυτή η διαδικασία μπορεί να προσφέρει σημαντικό αριθμό δοτών. Μπορούμε λοιπόν από νωρίς να αναγνωρίσουμε ποιους θα μπορούσαν να είναι υποψήφιοι δότες. Ευτυχώς υπάρχει σημαντική ενημέρωση του κόσμου και εμείς από την πλευρά μας παρέχουμε την πληροφωρία που χρειάζεται με ένα λεπτομερές σχεδιάγραμμα».



Μέσο: . . . . . ΤΟ ΒΗΜΑ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ\_ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ

Ημ. Έκδοσης: . . . 22/06/2025 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 22/06/2025

Σελίδα: . . . . . 25



## Διαρθρωτικό «αγκάθι» ο ακριβός δανεισμός για την οικονομία και την ανταγωνιστικότητα

**Ε**χουν περάσει σχεδόν δεκάπεντε χρόνια από την έναρξη της οικονομικής κρίσης στην Ελλάδα και παρά την επιστροφή της χώρας σε σταθερή τροχιά ανάπτυξης, ένα από τα αγκάθια που εξακολουθεί να υπονομεύει την ανταγωνιστικότητα των ελληνικών επιχειρήσεων παραμένει το υψηλό κόστος δανεισμού. Οι ελληνικές επιχειρήσεις εξακολουθούν να πληρώνουν ακριβότερα επιτόκια σε σύγκριση με τις ευρωπαϊκές, γεγονός που δημιουργεί σημαντικό ανταγωνιστικό μειονέκτημα, εμποδίζοντας μεταξύ άλλων την ταχύτερη ανάπτυξή τους.

### Το διαρκές πρόβλημα των υψηλών επιτοκίων

Η πρόσφατη έκθεση χρηματοπιστωτικής σταθερότητας της Τράπεζας της Ελλάδος επιβεβαιώνει ότι παρά τις διαδοχικές μειώσεις των επιτοκίων από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, οι ελληνικές επιχειρήσεις ανταγωνίζονται ορισμένα από τα υψηλότερα επιτόκια χρηματοδότησης στην ευρωζώνη.

Συγκεκριμένα, σύμφωνα με στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος, τα νέα επιχειρηματικά δάνεια στην Ελλάδα έχουν μέσο κόστος 4,3% συγκριτικά με 3,93% στην υπόλοιπη Ευρωζώνη. Η διαφορά μπορεί να φαίνεται μικρή, αλλά έχει τεράστιες επιπτώσεις στο κόστος λειτουργίας και την ανταγωνιστικότητα των ελληνικών επιχειρήσεων.

Παρόλο που η κατάσταση έχει βελτιωθεί σε σύγκριση με τα επίπεδα του 2023, όταν τα επιτόκια έφταναν το 6%, το χάσμα με την υπόλοιπη Ευρώπη παραμένει αισθητό. Αυτό που προκαλεί ιδιαίτερο προβληματισμό είναι το γεγονός ότι η ζήτηση για δάνεια από τις ελληνικές επιχειρήσεις παραμένει υψη-

λή, ενώ στην υπόλοιπη Ευρωζώνη παρατηρείται η αντίθετη τάση.

### Οι αιτίες μιας δομικής παθogenείας

Το εύλογο ερώτημα που προκύπτει είναι γιατί οι ελληνικές επιχειρήσεις συνεχίζουν να δανείζονται με υψηλότερο κόστος. Οι λόγοι είναι πολυδιάστατοι και αφορούν τόσο εγχώριους όσο και διεθνείς παράγοντες.

Πρώτον, ο δείκτης των μη εξυπηρετούμενων δανείων στις ελληνικές τράπεζες, παρά τη σημαντική μείωσή του, εξακολουθεί να είναι υψηλότερος από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο. Αυτό σημαίνει ότι οι τράπεζες εφαρμόζουν συντηρητικότερη τιμολόγηση για να καλύψουν τον αυξημένο πιστωτικό κίνδυνο.

Δεύτερον, οι ίδιες οι ελληνικές τράπεζες αντιμετωπίζουν υψηλότερο κόστος

δανεισμού από τις διεθνείς αγορές. Η αξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας της χώρας, παρά τις αναβαθμίσεις, εξακολουθεί να καθορίζει το κόστος χρηματοδότησης όλων των οικονομικών οντοτήτων.

Τρίτον, η Ελλάδα θεωρείται ακόμη επενδυτικός προορισμός υψηλότερου κινδύνου, με αποτέλεσμα το λεγόμενο «country risk» να επηρεάζει αρνητικά το κόστος δανεισμού.

Τέταρτον, η πλειοψηφία των ελληνικών επιχειρήσεων είναι μικρού και μεσαίου μεγέθους, με περιορισμένες εναλλακτικές πηγές χρηματοδότησης και μικρότερη διαπραγματευτική δύναμη.

Επιπρόσθετα, ένα ακόμη ανησυχητικό φαινόμενο είναι ότι οι μειώσεις των επιτοκίων από την ΕΚΤ δεν μεταφέρονται στο ακέραιο στα επιτόκια των τραπεζών. Η διαφορά μεταξύ των επιτοκίων δανείων και καταθέσεων υπερβαίνει το 5,7% στη χώρα μας, όταν στις άλλες χώρες του ευρώ εντοπίζεται στο 3-3,5%.

Τα δεδομένα αυτά αποτελούν ένδειξη ότι οι ελληνικές τράπεζες διατηρούν υψηλότερα περιθώρια κέρδους. Ενώ η κεφαλαιακή ενίσχυση των τραπεζών μετά την κρίση είναι κατανοητή και αναγκαία, η επιβάρυνση των επιχειρήσεων με υψηλότερο κόστος χρημα-

τοδότησης υπονομεύει την ανταγωνιστικότητά τους.

### Η σημασία ανάληψης πρωτοβουλιών από τον ΣΕΒ

Στο πλαίσιο αυτό, ο ρόλος του Συνδέσμου Επιχειρήσεων και Βιομηχανιών (ΣΕΒ) καθίσταται καθοριστικός. Ως ο μεγαλύτερος φορέας επιχειρηματικότητας στην Ελλάδα, ο ΣΕΒ οφείλει να αναλάβει ακόμη ενεργή δράση για την αντιμετώπιση αυτού του διαρθρωτικού προβλήματος.

Η προώθηση εναλλακτικών μορφών χρηματοδότησης αποτελεί προτεραιότητα. Ο ΣΕΒ μπορεί να συμβάλει στην ανάπτυξη της κεφαλαιαγοράς και στην προσέλκυση κεφαλαίων venture capital και private equity. Μια πιο ώριμη κεφαλαιαγορά θα δημιουργήσει ανταγωνιστικές πιέσεις προς τις τράπεζες.

Η αναβάθμιση των συστημάτων αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας είναι εξίσου σημαντική. Σε συνεργασία με τις τράπεζες και την Τράπεζα της Ελλάδος, ο ΣΕΒ θα μπορούσε να προωθήσει πιο εξελιγμένα συστήματα που λαμβάνουν υπόψη παράγοντες όπως η καινοτομία και η εξωστρέφεια.

Παράλληλα, η αξιοποίηση ευρωπαϊκών χρηματοδοτικών εργαλείων αποτελεί άλλη μια ευκαιρία. Ο ΣΕΒ χρειάζεται να εντείνει την προσπάθεια για καλύτερη αξιοποίηση των προγραμμάτων της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων και του Ταμείου Ανάκαμψης.

Τέλος, η μείωση της γραφειοκρατίας, η απλοποίηση της φορολογίας και η ψηφιοποίηση των διαδικασιών μπορεί να μειώσει το κόστος τόσο για τις τράπεζες όσο και για τις επιχειρήσεις, επιτρέποντας πιο ανταγωνιστική τιμολόγηση.

### Συλλογική προσπάθεια με το βλέμμα στραμμένο στο μέλλον

Η μείωση του κόστους δανεισμού των ελληνικών επιχειρήσεων απαιτεί συντονισμένες προσπάθειες από όλους τους εμπλεκόμενους φορείς. Η κυβέρνηση, οι τράπεζες, οι επιχειρηματικοί φορείς και οι ευρωπαϊκοί θεσμοί οφείλουν να συνεργαστούν για την αντιμετώπιση του προβλήματος.

Ο ΣΕΒ ως εκπρόσωπος της επιχειρηματικής κοινότητας, έχει την υποχρέωση να προτείνει συγκεκριμένες λύσεις και να πιέσει προς την κατεύθυνση της εξάλειψης αυτού του ανταγωνιστικού μειονεκτήματος. Όσο οι ελληνικές επιχειρήσεις συνεχίζουν να δανείζονται ακριβότερα, τόσο θα υστερούν στον διεθνή ανταγωνισμό. Και όπως όλοι γνωρίζουμε καλά, η ανάπτυξη είναι συσφρασμένη με την ανταγωνιστικότητα.

Έχει σημαίνει η ώρα για δράση. Το μέλλον της ελληνικής οικονομίας εξαρτάται μεταξύ άλλων και από την ικανότητά μας να αντιμετωπίσουμε αποτελεσματικά αυτό το διαρθρωτικό πρόβλημα.

Η κυρία Ιουλία Τσάτη είναι Πρόεδρος & CEO του Ομίλου Φαρμακευτικών Επιχειρήσεων Τσάτη, Φαρμακοποιός MSC, επίτιμη διδάκτωρ Φαρμακευτικής του ΕΚΠΑ & του Παν. Πατρών.

